

Joan Fuster

ELISEU CLIMENT*

Joan Fuster, l'amic, l'escriptor, el pensador, és una de les persones que més han influït en mi.

Ens havíem conegut a finals dels anys 50, quan jo estudiava Dret i ell treballava de passant d'un advocat a València. La diferència d'edat no va ser obstacle perquè encetàrem unes relacions que només va truncar la seua mort. Per aquells dies, políticament sòrdids i tanmateix esperançadors, nosaltres érem uns nacionalistes instintius, de formació raquítica i atomitzada, i l'orientació de Joan Fuster, que freqüentava diàriament la biblioteca de la Facultat de Filosofia i Lletres, ens va proporcionar la cohesió necessària per a impulsar les circumstàncies concretes que avui acrediten diverses biografies.

A banda de l'aspecte formatiu, aquells complots bibliotecaris, que en el meu cas van ser més prioritaris que l'assistència a classe, van resultar d'una utilitat decisiva. El País no es construïa només a còpia d'idees i d'agitació oral, sinó que era necessari traduir els pensaments de Fuster en accions concretes. I aquesta, en gran part, encara continua sent una de les assignatures pendents del nacionalisme valencià. Per raons que ni jo mateix m'explique, vaig començar a veure'm entre Fuster i la pràctica, i sense aquella relació jo no hauria estat el promotor d'un grapat d'infraestructures civils que han impulsat el nacionalisme al llarg d'aquestes dècades. En aquell recinte d'incunables, Fuster i jo vam arribar a esbossar l'Editorial 3i4, la qual

es materialitzà molts anys després. Vam donar curs a unes maniobres, entre les quals me'n ve a la memòria una de repercussions eclesiàstiques per tal que el dia de Sant Vicent Ferrer s'oficiara la missa en català en tot el País Valencià, per a la qual operació vam haver d'escriure una carta a cadascun dels capellans valencians, en una acció sufragada pel mateix Fuster amb mil pessetes. Era la primera inversió seriosa feta en el nacionalisme.

A pesar d'aquest gest, i de posteriors gestos com aquest, Fuster odiava el pragmatisme de les pessetes. Durant tota la vida va ser un teòric integral i íntegre i com a tal es va comportar, però la seua mediació va ser definitiva a l'hora de tranquil·litzar els "inversors" i desbloquejar situacions que han permès articular les entitats cíviques i culturals que ell va presidir en vida i que, entre

altres, han tingut la funció de pal·liar la inhibició institucional en aquests anys de relax democràtic. Sense desmerèixer l'obra escrita, aquestes entitats constitueixen un dels seus llegats més importants.

Sense Fuster, el País Valencià seria un apèndix de Castella, i la cultura catalana seria una realitat amputada, en procés de disgregació i, per tant, amb els dies comptats. Oblidar-ho seria tan perniciosos com desmesurar-ho. El millor homenatge que li podem retre valencians, catalans i balears és resseguir el seu treball, prosseguir-lo i millorar-lo. La seua mort va ocasionar un buit, sí, però la seua obra, que és la de l'intel·lectual més suggestiu que han produït els Països Catalans al llarg del segle present, continua germinant des de diversos àmbits. Amb diverses formes.

* Editor de la revista *El Temps*.

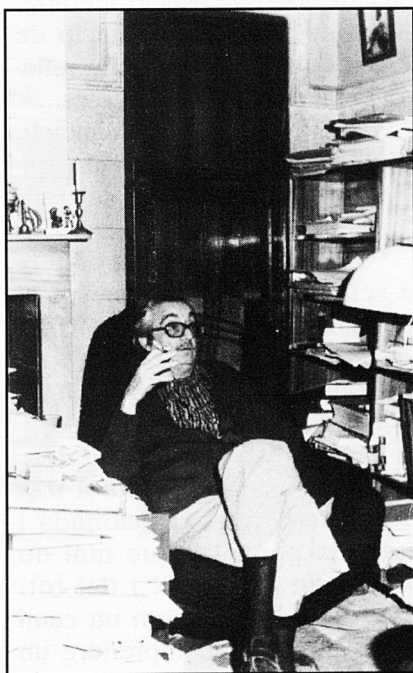

Foto: V. Ferri.